

POLSKA SEKCJA NA KONGRESIE NIEMIECKICH HISTORYKÓW SZTUKI W STUTTGARCIE W 2022 ROKU

RYSZARD KASPEROWICZ
Uniwersytet Warszawski

PIOTR KORDUBA
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

OD MODERATORÓW POLSKIEJ SEKCJI

W dniach 23–27 marca 2022 roku odbył się w Stuttgarcie XXXVI Kongres niemieckich historyków sztuki (XXXVI. Deutscher Kunsthistorikertag) organizowany przez Stowarzyszenie Niemieckich Historyków Sztuki (Verband Deutscher Kunsthistoriker) we współpracy z Instytutem Historii Sztuki i Instytutem Historii Architektury Uniwersytetu w Stuttgarcie oraz miejscową Akademią Sztuk Pięknych.

Po raz pierwszy w siedemdziesięcioczeroletniej historii tych spotkań przewidziano sekcję gościnną, a pierwsze zaproszenie skierowano do polskich historyków i historyczek sztuki. Przyjeśliśmy je nie tylko z entuzjazmem, ale także jako wyraz uznania wieloletniej, wielopokoleniowej i różnorodnej współpracy pomiędzy środowiskami, a zarazem przejaw niesłabnącej ciekawości dla naszych bieżących zainteresowań, pytań i obszarów badawczych ze strony niemieckich kolegów i koleżanek.

Kongres odbywał się pod hasłem przewodnim PYTANIA O FORMĘ / FORM FRAGEN. Zamyśłem organizatorów konferencji było poruszenie szerokiego wachlarza zagadnień, dla których punktem wyjścia jest forma, będąc z jednej stroną istotą artystycznej działalności, a z drugiej stojąc u podstaw historycznoartystycznej refleksji i pozostając tym samym jednym z centralnych pojęć naszej dyscypliny. Skłaniały one nie tylko do krytycznego namysłu nad tym pojęciem, jego dawną i współczesną kondycją, operacyjną skutecznością, relacyjnością z treścią oraz z materiałem dzieła sztuki, ale także nad wzajemnym uwarunkowaniem formy i normy, a tym samym związkami z ideologią, polityką, społeczeństwem, wiedzą czy techniką. Otwierały również cały kompleks pytań o zniszczenie i rekonstrukcję form, przede wszystkim w zakresie architektury.

Wystąpienia umieszczone w polskiej sekcji odpowiadały na przewodnie motto konferencji, ukazując uprawianą współcześnie przez polskich historyków i historyczki sztuki dyscyplinę jako niewątpliwie lokującą się w polu powszechnych obszarów i pytań badawczych, ale zarazem dowodząc, jak zagadnienie formy może służyć do postrzegania oraz wydobywania specyficznych lub regionalnych zjawisk artystycznych i w jaki sposób zakreśla indywidualne ramy polskiego dyskursu historycznoartystycznego. W wielu miejscach przekonywały zarazem, że to właśnie z niemiecko-polskiego sąsiedztwa, intelektualnego transferu oraz wspólnego dziedzictwa wypływały – i nadal wypływają – istotne dla naszej dyscypliny impulsy.

Wojciech Bałus podjął się panoramicznego przeglądu badań historii sztuki w perspektywie jej pytań o formę, rozumianą przede wszystkim jako wyraz stylu, odwołując się do „klasycznego” sporu o interpretację polskiego malarstwa historycznego. Rafał Makała podniósł zagadnienie zwrotu w stronę badań formalnych jako strategię polskiej historii sztuki w zetknięciu ze spuścizną artystyczną tzw. Ziemi Zachodnich po 1945 roku. Marta Smolińska poddała analizie wybrane dla polskiego modernizmu dzieła w kontekście ich związków z eksperymentami nad formą i materią, wskazując na skuteczność takiego ujęcia w możliwości reinterpretacji obowiązującego kanonu sztuki polskiej tego okresu. Treści tych wystąpień ułożyły się nie tylko w panoramę problemów polskiej sztuki z „formą” w tle na przestrzeni blisko 150 lat, ale także oddały dynamikę, nurty i kierunki naszych debat nad artystycznymi zagadnieniami i badań nad nimi w długiej perspektywie czasowej aż po współczesność.

SUMMARY

Piotr Korduba, Ryszard Kasperowicz
FROM THE CHAIRS OF THE POLISH SECTION

For the first time in its 74-year history, the 36th Congress of German Art Historians (XXXVI Kunsthistorikertag), organised by the German Association of Art Historians (Verband Deutscher Kunsthistoriker) and held in Stuttgart on 23–27 March 2022, included a guest section, and it was Polish art historians who were invited to host it. The main subject of the Congress was: QUESTIONS OF FORM / FORM FRAGEN. Papers read in the Polish section addressed the conference's main topic, presenting the discipline of art history as it is currently pursued by Polish scholars – responding to global questions and areas of research, and at the same time dealing with individual problems within the framework of Polish art-historical discourse.